

Καστάνια Μάνης-Άγιος Πέτρος

Ο ναός του **Αγίου Πέτρου** είναι το αρχαιότερο από τα δέκα βυζαντινά μνημεία του χωριού **Καστάνια** της **Μάνης**. Πρόκειται για ένα απλό τετρακίονιο σταυροειδή εγγεγραμμένο ναό του όψιμου **12ου αιώνα**, με νάρθηκα με μορφή στοάς, ο οποίος προστέθηκε στα δυτικά του ναού κατά τον 13ο αιώνα, και ένα πυργοειδές κωδωνοστάσιο που οικοδομήθηκε το **1813**.

Ο ναός ήταν σε κακή κατάσταση διατήρησης πριν την έναρξη των εργασιών και αντιμετώπιζε σοβαρά δομοστατικά και οικοδομικά προβλήματα εξ αιτίας της έκθεσης του τόσο στη φθορά του χρόνου, όσο και λόγω εγγενών κατασκευαστικών αδυναμιών και ατυχών παλαιότερων επεμβάσεων. Ο εξαιρετικής ποιότητας βυζαντινός τοιχογραφικός διάκοσμος του μνημείου είχε επίσης υποστεί σοβαρές φθορές κατά τη διάρκεια της διάρκειας 800 ετών ιστορίας του ναού.

Η υψηλής ποιότητας αποκατάσταση του ναού περιέλαβε την εξασφάλιση της στατικής επάρκειας του κτηρίου και τη συντήρηση του εσωτερικού του διακόσμου. Η φροντίδα που δόθηκε σε κάθε πτυχή του έργου είναι αξιοσημείωτη. Οι κριτές σημείωσαν «τη σημασία και τη σπουδαιότητα αυτού του Ευρωπαϊκού μνημείου, που αποτελεί εικόνα της **Βυζαντινής συμβολής στον Ευρωπαϊκό πολιτισμό**».

Οι τοιχογραφίες του ναού, οι οποίες ήταν δυσδιάκριτες πριν από τις εργασίες, είναι τώρα δυνατόν να μελετηθούν αναλυτικά και αναμφίβολα θα αποτελέσουν υλικό μεγάλης αξίας για τους μελετητές της **Ύστερης Βυζαντινής τέχνης**. Επίσης, κατά τη διάρκεια των εργασιών αποκατάστασης, αποκαλύφθηκαν κάτω από την επικεράμωση τμήματα της τοιχοποιίας τα οποία είχαν αποκρύψει μεταγενέστερες επεμβάσεις.

Η υψηλή ποιότητα της εργασίας τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό είναι αξιόπαινη και αναδεικνύει πολλές σημαντικές πτυχές της βυζαντινής τέχνης και αρχιτεκτονικής της περιόδου, ιδιαίτερα αξιοσημείωτη είναι η κατασκευασμένη κατά το πλινθοπερίκλειστο σύστημα δομής τοιχοποιία, η οποία συντηρήθηκε εξαιρετικά.

Η αποκατάσταση της εξαιρετικής αυτής εκκλησίας έτυχε θερμής υποδοχής από την τοπική κοινότητα η οποία είχε πλήρη επίγνωση των πολιτιστικών και οικονομικών διαστάσεων του έργου. Ο ενθουσιασμός τους ήταν εμφανής στους εορτασμούς που διοργανώθηκαν για την ολοκλήρωση του έργου.

Η διατήρηση του ναού του **Αγίου Πέτρου** έχει προσελκύσει νέο τουριστικό ενδιαφέρον για το απομακρυσμένο χωριό της Καστάνιας και μπορεί να αποτελέσει έναυσμα για περισσότερες

πρωτοβουλίες για τη διατήρηση της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς του.

Η κριτική επιτροπή σημείωσε ότι “η συνεργασία ιδιωτικών και δημόσιων φορέων, προκειμένου να καταστεί δυνατή η αποκατάσταση και η υλοποίηση του έργου με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, αποτελούν ένα θαυμάσιο παράδειγμα του τι μπορεί να επιτευχθεί σε πολλές παρόμοιες εκκλησίες της περιοχής.

Τα παραπάνω είναι ιδιαίτερα σημαντικά λαμβανομένων υπ’ όψιν των δυσμενών οικονομικών συνθηκών που επικρατούν στην περιοχή. Πρόκειται για ένα πρότυπο για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς σε ευρύτερη βάση στην Ευρώπη. Στην ενδοχώρα της Μεσσηνιακής Μάνης, στο βόρειο τμήμα του γραφικού χωριού **Καστάνια**, επάνω σε έναν μικρό φυσικό βράχο συναντάμε την εκκλησία του Αγίου Πέτρου.

Είναι ένας απλός τετρακίονος ναός με μεταγενέστερο νάρθηκα και ένα ακόμα νεότερο, πολυόροφο, πυργοειδές, κωδωνοστάσιο. Οι όψεις του κτίσματος δομούνται κατά το χαρακτηριστικό πλινθοπερίκλειστο σύστημα ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο γλυπτός διάκοσμος του ναού. Θυρώματα, επιθήματα, διαφράγματα, αμφικιονίσκοι, κ.λ.π.

Αξιοπρόσεκτο είναι το κατάκοσμο, ορθογώνιο, ανάγλυφο, μαρμάρινο πλαίσιο της θύρας που συνδέει το νάρθηκα με το

ναό, το οποίο στέφεται από μαρμάρινη πλάκα η οποία φέρει την παράσταση ελαφιού, μεταξύ δύο πτηνών, σπαρασσόμενου από γύπα.

Ο ναός μπορεί να καταλάβει μια θέση ανάμεσα στα μνημεία του **12ου αιώνα**, συγκρινόμενος με παρόμοια ακριβώς χρονολογημένα από την περιοχή της Μάνης. Ο ναός στο εσωτερικό είναι κατάγραφος με τοιχογραφίες του **13ου αιώνα**.